

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 8 januari 2020
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2019-012427 - gemeente Overbetuwe
Activiteit : Verwijderen 5 beverholen in de primaire waterkering bij Slijk-Ewijk
Verlenen/weigeren : verlenen ontheffing

Aanvrager : Waterschap Rivierenland
Zaaknummer : 2019-012427

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van het Waterschap Rivierenland, Blomboogerd 1, 4003BX te Tiel, hierna te noemen de aanvrager, van 27 oktober 2019, om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 27 oktober 2019 ontvingen wij een aanvraag van voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 2 en lid 5 voor het opzettelijk verstoren van de bever en het beschadigen en vernielen van vaste rustplaatsen van de bever.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Wij hebben binnen deze termijn geen zienswijzen ontvangen.

Er is voor vergelijkbare werkzaamheden (het verdrijven van dassen en bevers uit primaire waterkeringen) eerder een ontheffing verleend, nl. op 17 januari 2014 met nummer FF/75/2013/056. Deze ontheffing is momenteel niet meer geldig, vanwege het verlopen van de einddatum. Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Het waterschap Rivierenland heeft als een van de taken het beheren en onderhouden van de waterkering binnen het beheersgebied, zodat deze voldoet aan de wettelijk vastgestelde veiligheidsnormen. Nabij een oude rivierarm langs de Waaldijk, ten zuidoosten van Slijk-Ewijk, tussen Waaldijk met huisnummer 34 en 37, is op een vijftal plaatsen geconstateerd dat er door een bever graafactiviteiten zijn uitgevoerd. Deze graafactiviteiten zijn aan de orde binnen de zogenaamde kernzone van de waterkering, waarmee de veiligheid wordt aangetast. Het graven van holen en burchten van bevers in een primaire waterkering is ongewenst. Door continue en regelmatige inspectie zijn zeer recent de nieuwe graafactiviteiten van de bever gesignaleerd.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.8 lid 1 en lid 5 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Waterschap Rivierenland, Blomboogerd 1, 4003BX te Tiel;

voor de soort, de verbodsbepalingen en het wettelijke belang zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
Bever (<i>Castor fiber</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	A
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	

A. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het ontmoedigen van de bever langs de Waaldijk in Slijk-Ewijk in de gemeente Overbetuwe, bij dijkpaal DD220. Het betreft een perceel zonder huisnummer, gelegen tussen woningen langs de Waaldijk met huisnummer 34 en 37. Het plangebied is aangegeven in figuur 1 van bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31 december 2020.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, de verboden en het belang zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland, als er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten, waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-012427.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts-)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.

7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-012427.
9. Het ontmoedigen van de bever dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de bever.
10. De ecologisch deskundige houdt tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bij in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd beschikbaar zijn op de projectlocatie.
11. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de ecologische begeleiding/werkzaamheden aan de Provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2019-012427.

Soortspecifieke voorschriften

12. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' dienen te worden uitgevoerd.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven situatie

Bij inspectie van dijklichamen in het werkgebied van Waterschap Rivierenland zijn ter hoogte van dijkpaal DD220, langs de Waaldijk in Slijk-Ewijk in de gemeente Overbetuwe, door een bever gegraven holen gevonden. Een van de taken van het waterschap is het beheren en onderhouden van de waterkering binnen het beheersgebied, zodat deze voldoet aan de wettelijk vastgestelde veiligheidsnormen. Het graven van holen en burchten van bevers in de waterkering is ongewenst. Vandaar dat er nu een ontheffing wordt aangevraagd voor het ontmoedigen van de bever ter hoogte van de Waaldijk.

Om een aantal redenen is de uitvoering van de benodigde maatregelen zeer urgent:

- Op dit moment (eind oktober 2019) lijkt het erop dat de bever zijn primaire verblijfplaats aan het bouwen is in de waterkering. Voor de bever is het gunstiger als hij nu uit dit hol verdreven wordt dan wanneer de winterperiode aanbreekt.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Nu heeft de bever onder relatief gunstige omstandigheden de tijd om een van de holen aan de overzijde van de plas als primaire verblijfplaats in te richten.

- Momenteel staat het water relatief laag, waardoor er goed zicht is op de ligging van de holen en ontgraven relatief gemakkelijk is. Het toezicht op aanwezigheid van een bever tijdens ontgraving is daardoor nog goed mogelijk;
- Hoe langer we wachten, hoe groter de schade aan de waterkering zal zijn als gevolg van de graafactiviteiten.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Na de constatering van graafsporen van de bever nabij een oude rivierarm langs de Waaldijk, tussen Waaldijk met huisnummer 34 en 37 te Slijk-Ewijk, is er nadere terreininspectie uitgevoerd door een muskusrattensdeskundige van het waterschap. Er is daarnaast in de zomer van 2019 met een wildcamera onderzocht hoeveel bevers actief zijn in het plangebied en of de bever ook nog actief is buiten de primaire waterkering.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Er zijn bij de inventarisatie in totaal 7 beverholten gevonden, waarvan 5 in de primaire waterkering en 2 in de zomerdijk aan de zuidzijde van de waterpartij (zie figuur 1 in Bijlage 1). Uit de beelden van de wildcamera is gebleken dat het om één exemplaar van de bever gaat.

In de directe omgeving van de waterpartij zijn wintervoorraden van de bever en diverse door de bever gebruikte wissels en vraatsporen aan wilgenopstanden aangetroffen.

Hoewel meerdere holen in de (primaire) Waaldijk meer dan 1,5m diep zijn, is er met name bij één hol op dit moment sprake van grote beveractiviteit: er zijn verse takken voor het hol aangesleept, en de takkenberg is aangesmeerd met modder (zie figuur 3 in Bijlage 1). Elders op de waterplas, nabij het wilgenbosje is een takkenvoorraad in de waterpartij geconstateerd.

De bever ter plekke maakt deel uit van de beverpopulatie in het rivierengebied. Dit is de grootste aaneengesloten populatie in Nederland welke ook in verbinding staat met populaties in België en Duitsland. De Waal is voor de bever een gemakkelijk te bereiken verbindingroute naar andere geschikte leefgebieden en soortgenoten.

Overige beschermde soorten

In de nabije omgeving van de beverholten in de Waaldijk zijn geen andere beschermde soorten aangetroffen.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Op zeer korte termijn zullen de 5 beverholten verwijderd moeten worden uit de primaire kering verwijderd moeten worden, om de kering te laten voldoen aan de wettelijke eisen t.a.v. de waterveiligheid.

Daarbij zal de werkwijze gevolgd worden zoals die ook bij de eerdere RVO-ontheffing is toegepast:

- De aanwezigheid van de bever gedurende meerdere dagen controleren door het dichtzetten van de gangen met terugslagkleppen en stokjes;
- Het opgraven van de gangen in aanwezigheid van beverdeskundige.
- Aanvullen en verdichten van de ontgraving, inzaaien met grasmengsel.
- Ingraven van gaas ter voorkoming van herhaling van de graafactiviteiten.

Door de ingreep zullen vijf beverholten permanent verwijderd worden uit de Waaldijk (de primaire waterkering). Het gaat hier uitdrukkelijk niet om een voortplantingsburcht of -burchten.

Er zijn geen aanwijzingen dat er juveniele dieren aanwezig zijn. Er wordt uitgegaan van één exemplaar van de bever.

Na verwijderen van de hollen in de Waaldijk blijft ter plekke geschikt habitat beschikbaar in de vorm van de plas aan de zuidkant van de Waaldijk, wilgenopstanden die als voedselbron kunnen dienen en de zomerdijk aan de zuidzijde van de plas. Deze dijk wordt al gebruikt om hollen in te graven.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen
Er zijn geen preventieve maatregelen voorgesteld.

In de aanvraag beschreven gedragscode
Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen
Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de bever te voorkomen worden maatregelen voorgesteld.

De te nemen maatregelen zien er als volgt uit:

1. Aan de zuidzijde van de plas worden (takken)bossen met wilgentakken aangebracht, ten behoeve van het maken van een verblijf of verblijven ter plaatse. Deze maatregel is al uitgevoerd;
2. Aan de zuidzijde dienen zoveel mogelijk opschietende bomen, als voedselbron voor de bever, in stand te worden gehouden. Daarvoor dienen deze bomen in een ruim gebied rond verblijfplaatsen zoveel mogelijk gevrijwaard te blijven van eventueel kapbeheer;
3. Aan de zijde van de Waaldijk zal de oever van de plas vrijgehouden worden van wilgenbegroeiing,
4. Vanaf begin november 2019 worden de 5 hollen in de Waaldijk dichtgezet met terugslagkleppen, waarmee een eventueel aanwezige bever wel uit, maar niet in het hol toelaat. Daarmee wordt voorkomen dat er nog een bever in het hol aanwezig is op het moment dat er gegraven gaat worden;
5. Als een week na installatie van de terugslagkleppen geen graafactiviteiten meer wordenesignaleerd, kan het opgraven starten van de in de primaire waterkering aanwezige gangen met een kraan. Hierbij zal een beverdeskundige toezicht houden op de werkzaamheden. De kans op aanwezigheid van een bever na het plaatsen van de terugslagkleppen kan min of meer uitgesloten worden, nu een primaire burcht nog niet verwacht wordt. De deskundige zal ervoor zorgdragen dat een onverhoopt toch nog aanwezige bever een veilig heenkomen kan vinden, voordat verder gegraven wordt.
6. In overleg met de dijkbeheerder zal worden bekeken of het dijktraject waar de 5 hollen zich bevinden, vóór het aanvullen met zand en het verdichten van de hollen, door het ingraven van gaas kan worden versterkt om hervestiging van de bever te voorkomen.
7. Het zuidelijk deel van het plasgebied, dat gaat dienen als alternatief en permanent leefgebied, dient verboden te zijn voor honden en in de rest van het gebied dient er een aanlijngedod te worden ingevoerd;
8. Er dient bij de werkzaamheden aan de Waaldijk te worden gewerkt buiten perioden met ijs op het water.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen
Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek niet geheel volgens de vereisten uit het Kennisdocument bever van BIJ12 is uitgevoerd, maar dat met de uitgevoerde terreininspecties voldoende zekerheid is verkregen over de functie van het plangebied voor de bever. Met enkele kleine aanvullingen zijn de mitigerende maatregelen met betrekking tot het ontmoedigen van de bever akkoord.

Met het ongeschikt maken van het hol gaat een vaste rustplaats van de bever verloren en wordt de bever opzettelijk verstoord. Daarmee is er sprake van een overtreding van artikel 3.5 lid 2 en lid 4.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soort(en) welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soort en verbod wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort en verbod.

Door het verwijderen van de hollen en het ingraven van gaas in het dijklichaam wordt de bever ontmoedigd om het dijklichaam als permanente verblijfplaats in gebruik te nemen. Tegelijkertijd wordt er alternatief leefgebied en potentiële verblijfplaatsen aan de zuidzijde van de plas aangebracht.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

De werkzaamheden zijn locatiegebonden. Als er niets wordt gedaan, is de kans groot dat de bever nog langere tijd in het primaire dijklichaam aanwezig blijft. Alternatieven voor deze maatregelen zijn niet aanwezig. De primaire waterkering moet voldoen aan de wettelijke normen om de waterveiligheid te garanderen. De schade door het graven van hollen door een bever in de primaire waterkering zal altijd hersteld moeten worden. Dat is een wettelijke taak van het waterschap.

De getroffen mitigerende maatregelen worden zodanig uitgevoerd dat negatieve effecten op de bever zoveel mogelijk worden voorkomen.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Zijn geen andere bevredigende oplossingen voorgesteld, omdat het hier om een niet vervangbare waterkering gaat.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag is bepaald welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn. Dit is aangegeven in tabel 1. Het plangebied met de 5 hollen vormt op dit moment weliswaar optimaal leefgebied voor een jonge bever, maar gezien de waterkeringsfunctie kan het graven en in gebruik hebben van hollen niet getolereerd worden. Het beschermen van de waterkeringsfunctie is een wettelijke eis en is een maatschappelijk groot belang. Het is van belang om ervoor te zorgen dat de betreffende bever gestimuleerd wordt om geen energie te stekken in hollen of burchten in het dijklichaam en richting zuidkant van de plas verhuist. Er wordt zodoende ook gehandeld ter bescherming van de bever.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belang. Het betreft het belang dat is weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten
Door de bever te stimuleren het zwaartepunt van het leefgebied te verleggen naar de zuidkant van de plas, wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van bever in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De voorgestelde maatregel heeft hier juist een positieve invloed op.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de bever. De landelijke en Gelderse staat van instandhouding van de bever is momenteel (nog) ongunstig. Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag zal niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van lokale populatie van de bever. De bever wordt gestimuleerd een ander leefgebied in gebruik te nemen aan de zuidkant van de plas waar voldoende voedsel en mogelijkheden voor het maken van geschikte holen aanwezig zijn. Verder is in het uiterwaardengebied in de omgeving van de 5 betreffende hollen voldoende leefgebied voor bevers aanwezig.

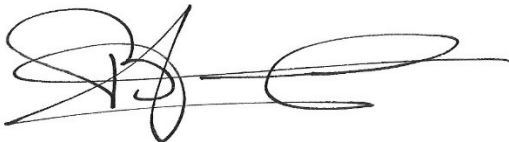
Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mr. H. Boerdam
Teammanager Vergunningverlening

Beroep

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van het besluit hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betalen van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Bijlagen

- Bijlage 1: Ligging van verblijfplaatsen en leefgebied bever

BIJLAGE 1 Ligging van locatie verblijfplaatsen en leefgebied bever ter hoogte van Slijk-Ewijk.

Figuur 1. Ligging plas ten zuiden van Waaldijk ten zuidoosten van Slijk-Ewijk en ligging van gegraven holen aan de noord- en zuidzijde van de Waaldijk. Verklaring symbolen: blauw rondje: gang of hol in zuidoever; roodgeel rondje: gang of hol in primaire waterkering aan noordzijde plas; groenwit vierkantje: aanwezige wintervoorraad.

Figuur 2. Ligging plangebied vanuit de lucht ten zuiden van Waaldijk ter hoogte van Slijk-Ewijk.

Figuur 3. Aanblik van het beverhol met grote activiteit: verse takken voor het hol en takkenberg aangesmeerd met modder.

